

I. N. D.
DISSERTATIO PHILOSOPHICA
THEOREMATA
NONNULLA
MISCELLANEA.
EXHIBENS.

Quam

*Consensu & Approbatione Amplissima
Facultatis Philosophicæ.*

SUB PRÆSIDIO

Excellentissimi & Praclarissimi

DN. M. PETRI HAHN,
Physices Professoris celeberrimi, Præ-
ceptoris ac Promotoris æternum
suspiciendi.

Publico examini modestè sistit

MAGNUS M. CHORINUS,
Wex, Smol.

In Auditorio Superiori,

Ad diem 11. Aprilis Anno 1685.

ABOÆ,

Impr. apud JOH. L. WALLIUM, A. T.

THEOREMA I.

Communicationem propriorum asserimus.

Præciso omni verborum anfractu, telam susceptam aggredimur. Sed ante omnia in theorematibus huius vestibulo & fronte hoc operæ pretium est cognoscere, quod hac vice non mentionem facimus de communicatione verbali, quæ nomine tantum communicat, res vero ipsa non communicatur: quomodo verbaliter dico, Herodes est vulpes, eo quod essentia vulpis non est Herodi communicata. Neque de illa quæ est *κατὰ μέθεξιν* secundum essentialem participationem, quomodo propria naturæ

universalis communicantur particulari,
propria generis speciei, propria speciei
individuo. Sed nos solliciti sumus de com-
municatione κατὰ συνδυασιν καὶ ἑνωσιν, in
quibus nulla μετέκβασις vel αλλοποίησης lo-
cum habet, vera tamen μετέδοσις. Quibus
observatis, hanc nostram assertionem
cum Excellentiss. D. Calovio, ex unione
cum accidentali, his argumentis proba-
mus: Si ignis in ferro ignito realiter
communicat ferro suum calorem, con-
sequens est, proprium unius subjecti sub-
jecto alteri per naturam diverso (non
vero locorum intercapsedine) κατὰ μετέ-
δοσιν realiter communicari posse. Ve-
rum prius ergo posterius: tum ex u-
nionem naturali. Si vita animæ propria
communicatur corpori realiter, sequi-
tur proprium unius subjecti posse sub-
jecto alteri per naturam diverso com-
municari, at verum prius ergo posteri-
us. Quorum argumentorum proba-
tionem siquidem instituti ratio non per-
mittit adhibere, ipsi συζητήσει reservamus.
Adversæ partis defensoribus, multæ
qui-

quidem rationes videntur ad stipulari,
quibus communicationem propriorum
negare conantur; Quare dum circa hu-
jus theorematis considerationem com-
moramur, haud abs re fuerit cum phi-
losophis distinguere inter κοινὸν & κοινω-
νῆδον, nullum ἴδιον est κοινὸν potest tamen
est κοινωνῆδον, sed ita ut semper in ipsa quo-
que communicatione πρώτως communi-
canti & per se insit illud proprium, ve-
rum ipsi cui comunicatur δεύτερως. Dein-
de haud absurdus aut alienus à proposi-
to nostro labor erit, si paucis, cum Doct.
Calovio & Frommio, dictum fuerit,
possessionem communem seu inexi-
stentiam esse universalem, usurpationem
verò seu χρήσιν particularem, &
restringi ad propria 1. Receptibilia.
2. Operativa. 3. Ad finem unionis
facientia. Quæ qui observant, sarca-
smo exasperata scommata adversario-
rum, ut & solocismos aliorum investi-
vos aspernantur.

THEOREMA II.

In anima separata esse naturalem propensionem ad corporis sui reunionem adstruimus.

ALiqua fax argumento huic ut præfulgeat, prima erit cura cum magni nominis philosophis variam acceptationem appetitus mentis scrutinio subijcere. Nam 1. Distingvendum inter appetitum naturalem & Elicitum. Naturalis est inclinatio naturæ, secundum quam res in bonum sunt propensæ absque prævia cognitione. Sic quæq; res suum appetunt bonum. Elicitus est actus appetendi, quo res prævia cognitione feruntur in bonum objectum: ut homo appetit edere & bibere. 2. Inter appetitum simplicem, qui est actus voluntatis, quo res in bonum fertur cognitum citra efficaciam; & efficacem quo res in bonum fertur cognitum, ut id non adepta si fuerit violentiam & interitum patiatur. Quibus præmissis

missis statum inamus animam teneri cupidine corporis appetitu naturali, elicitō & simplici, non verò efficaci. Nam cum anima post factum cum corpore divortium, in statu degit imperfecto, patet ὀφθαλμοφανώς eam illum cupere deponere & naturalem habere propensionem & aptitudinem conjungendi cum corpore suo: Anima enim est forma, essentiam igitur propendentem ad informandum materiam & ad totum cum corpore compositum constituendum habet. Deinde præter innatam illam propensionem, etiam vult unionem. Concludimus itaque cum Doct. Calovio propensio animæ separatæ ad corpus à natura est, verum non potest compleri per naturam, sed solummodo virtute divina, ut in resurrectione mortuorum olim continget: Dist: ergo inter appetitum & ejus complementum: illum dicimus physicum: Hunc & scriptura credimus planè hyperphysicum.

THEOREMA III.

*Fatum Astrologicum ad voluntatem
hominis non extendimus.*

Magnam imo admirandam vim & efficaciam astrorum esse, & res ipsa loquitur, & eruditionis orbis calculo est comprobatum: Nam omnia quæ mundi complexus continet, non spectaculo & admirationi sacrarum mentium fabricator orbis solum destinavit (nihil enim in tota rerum natura otiosum, nihil frustra conditum) sed & operationi, quia ut omnes res suas habent formas, ita & eas per easdem agere & operationes exercere certum est: sed in voluntatem hominis astra agere, & ad illius actiones suo influxu directè influere inficiamus. Nam omne agens debet esse proportionatum patienti, & per hoc agens materiale, non potest agere in immateriale; Atqui astra sunt materialia, voluntas autem est aliquid immateriale. Conclusio brevis huius theore-
matis

maticis est Sperlingiana: ubi duplex obser-
vanda distinctio: Altera inter influxum
directum & indirectum: Altera
inter influxum necessitantem & incli-
nantem: Stellæ influunt in voluntatem
hominis, non directè sed indirectè,
non cogendo sed svadendo & incli-
nando.

THEOREMA IV.

*Omne mendacium peccatum esse sta-
tuimus.*

Mendacium vulgo triplex est; Joco-
sum ad delectandum est compara-
rum. Officiosum cum proximi commo-
do est conjunctum, perniciosum cum
ejus nocumento. Et hoc ultimum pro-
priè dicti mendacij nomine venire au-
temant non pauci. Sed nos, quamvis
multi, priora tanquam licita in casibus
certis adprobant, & ab omni labe vitij
absolvunt, plurimorum virorum haud
imò subsellij suffragijs suffulti, illicita,
caudori & veracitati, quam jus divinum
et recta ratio commendant, directè, &
semper

semper contraria adstruimus 1. è dictis
scripturæ, quibus veritas nobis deman-
datur, mendacium in orcum relegatur.
Talia nobis obvia sunt. Zach. 8. v. 16.
Matth. 5. v. 37. levit. 19. 11. Eph. 4. 25.
Col. 3. v. 9. 2. sine labiorum quæ ho-
mini eum in finem data, ut in apricum
protrahant, (û modo silentio involven-
dum non sit) quicquid in imo pe-
ctore latitat: at contra fit per menda-
cium. 3. Quia mendaci cum fure magna
est affinitas. Par utriusque studium;
iste lingua; hic manu docet; Non ideo
existimandum quod mendacium im-
mune à peccato existit, quia alicui est
utilitati. Nam furtum manet furtum
etsi non alia intentione quam eleemo-
synarum erogandarum gratiâ sit com-
missum. Itaque cum Meisnero ar-
gumentamur; Quæ intrinsecè & ex na-
tura sua mala & illicita sunt, nunquam
benè & licitè fieri possunt, etiamsi ob
bonum finem fiant; sed mendacium
intrinsecè & ex natura sua malum est,
ergo mendacium nunquam bene & li-
citè

citè fieri potest, ob quemcunque tan-
 dem finem fiat. Major patet, quia
 quod intrinsecè & ex natura sua malum
 est, hoc per nullam circumstantiam
 extrinsecam potest fieri bonum: Nam
 circumstantiæ extrinsecæ & accidenta-
 les non mutant naturam & intrinsecam
 rei essentiam. Minoris probatio est:
 Triplex namque mendacio inest de-
 formitas rectæ rationi repugnans; abu-
 sus nempe sermonis, deceptio proxi-
 mi, ac violatio charitatis & amicitia hu-
 manæ. Vitet ergo mendacium, qui vult
 vitare laqueum, quia mendacia furto-
 rum sunt primordia.

THEOREMA V.

*Vinculum Matrimoniale indissolubile
 esse asseveramus.*

Libellum repudii non esse dandum
 ostendit forma conjugij, quam mon-
 strat arctissima conjunctio voce προσ-
 κολληθήσεται indicata, Eph- 5. v. 31. quod
 notat tenaciter adherere sibi invicem

tanquam glutine compactum: Itaque
argumentamur quicumque per cōjugium
agglutinantur, non sunt dissolvendi, Mas
& foemina per conjugium agglutinan-
tur, ergo non sunt dissolvendi. Dein-
de. Qui per conjugium sic juncti sunt,
ut non sint duo sed una caro, illorum
vitæ conjunctio esse debet individua &
indissolubilis, Mas & foemina per con-
jugium sic juncti sunt ut non sint duo
sed una caro, ergo eorum vitæ conjun-
ctio esse debet individua & indissolubi-
lis. Minor roboratur verbis ipsius Chri-
sti Matth. 19. v. 5. Ubi Maritus & u-
xor una caro dicuntur, non quo ad u-
nitatem numericam; sed quo ad uni-
tatem ἡθικὴν seu moralem; & unitatem
σωμαθικὴν, propter nimirum γαμικὴν συ-
ζυγίαν seu copulam conjugalem. Ali-
as etiam una caro dici possunt, quo ad
unitatem φυσικὴν quia naturæ & speciei
utriusq; ταυθότης, sexus saltem diversitas, &
quo ad unitatem πνευματικὴν, dicitur
igitur conjugium indissolubile ad ca-
vendam & prohibendam levitatem

quæ in deserendo exerceri potuisset.
Quod enim Deus conjunxit homo non
separet Matth. 19. v. 6. Hanc tamen
quæstionem non ita absolute intelle-
ctam volumus, quasi nullo in casu disces-
sio fieri possit; nam de divortiis hoc te-
ne, dicit Doct: *Enevaldus Svenonius* in
Synopsis Theol. disp. 27. th. 14. quod
Christus prohibeat divortia Matth. 19.
v. 9. Excepto uno casu scilicet adul-
terij. Extat & alter dissolvens coniu-
gium casus malitiosæ scilicet desertionis
1. Cor. 7. v. 15. Non enim persona
deserta cogenda est, ut vagabundum
desertorem sequatur: Sed merito
quæritur hic loci, dicit. Cur igitur
Moses Deut. 24. 1. permisit sepa-
rationem extra hos casus? Respondet
salvator ipse Math. 19. v. 8. hoc factum
fuisse propter duritiam cordis Judæorum.
è patribus hoc ita interpretatur re-
sponsum Chryostomus Moses non sim-
pliciter hanc legem tulit, sed coactus fu-
it sese attemperare eorum, quibus le-
gem tulit infirmitati: Nam quoniam ad
causes

ædes prompti erant & domos cognato replebant sanguine; & neque suis, neque alienis parcebant, ne intus occiderent uxores, quæ ingratae erant, præcepit foras mittendas, quo gravius malum scilicet homicidiorum facilitas tolleretur. Regulam itaque tritam hic inculcamus. *Non omne quod licet bonum.* De errore personæ sciendum, quod verius hic nullum conjugium antecessit propter defectum personarum contrahentium consensus, qui, non vero concubitus, facit matrimonium, ergo cum tales personæ disiunguntur, propriè sic dictum divortium aut repudium non est. Inquit præterea, th. 16. ceterum Christi mandato parendum est, cui Paulus minimè refragarur, quia maligna desertio vel actum adulteriû vel speciem summæ lasciviæ involvit. Unde B. Augustinus rectè ait: sicut uxorem nullis legibus humanis licet vendere, ita nec Christi legibus dimittere, excepta fornicationis causa. Fingunt Adversarii multa obstacula matrimoniû

contrahendi & contracti versibus seqq:
contenta.

*Error, conditio, vobum, cognatio, crimen,
Cultus disparitas, vis, ordo, ligamen, honestas,
Si sit affinis, si forte coire nequibus.
Hac socianda vetant, connubia facta retro-
stant.*

Sed matrimonium est omnis vitæ
consortium in utraque sorte, secunda
& adversa: itaque ut uxor coruscet ra-
diis mariti, sic obfuscatur nebulis ma-
riti. Et contra jus divinum nihil atten-
tare debet humana dispensatio, cum Ma-
gistratus inferior in legibus superioris
Magistratus nihil dispensare possit.
Hæc pro ratione instituti in phily-
ram conjecta, cum est B. L. candidè
interpretari & humaniter quæ
desunt supplere.

SOLI DEO GLORIA.

COROLLARIA.

1. Elementorum generationem, corruptionem & transmutationem negamus.
2. Aërem non esse elementum humidum & frigidum sed leve & subtile asserimus.
3. Mare salsum factum esse in prima creatione statuimus.
4. Affectiones terræ esse summam crassitiam & summam gravitatem, remissam vero frigiditatem, & remissam siccitatem adstruimus.
5. Ignem esse supra aërem sub concavo lunæ inficias imus.
6. Non esse tres hominis partes animam, corpus & spiritum affirmamus.
7. In homine esse tres animas realiter distinctas, animam scilicet rationalem, sensitivam & vegetativam non admittimus.

